

ปลากะพงขาว : จากทะเลสู่น้ำจืด

ข้อมูล/ภาพ : ผศ.ดร.เกตุณภัส ศรีโพธิ์โรจน์

หน่วยวิจัยและพัฒนาประมงในทะเลสาบหนองหาร คณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

“ปลากะพงขาว” มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Lates calcarifer* และชื่อเรียกเป็นภาษาอังกฤษ คือ seabass เป็นปลาน้ำกร่อยที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ปลากะพงขาวเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย โตเร็ว มีความทนทานต่อความเค็มในช่วงกว้าง (euryhaline) สามารถเลี้ยงได้ในพื้นที่น้ำจืด (FAO, 2013) ประเทศไทยสามารถเพาะลูกพันธุ์ปลากะพงได้ เราจึงไม่ต้องพึ่งพาลูกพันธุ์จากธรรมชาติ ผลผลิตปลากะพงขาวส่วนใหญ่ (97%) ได้จากการเพาะเลี้ยง โดยผลผลิตเกินกว่าครึ่ง (63%) มาจากเพียง 3 จังหวัด คือ ฉะเชิงเทรา สงขลา และปัตตานี

การทดลองเลี้ยงปลากะพงขาวในน้ำจืดในพื้นที่ปฏิบัติการสาขาวิชาประมง คณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร พบว่าปลากะพงขาวมีอัตราการเจริญเติบโตดีพอสมควร แม้อัตราการเจริญเติบโตต่อวันจะน้อยกว่าเปรียบเทียบกับปลากะพงขาวที่เลี้ยงในพื้นที่น้ำกร่อย เนื่องจากปลาที่อยู่ในน้ำจืดต้องใช้พลังงานในการรักษาระดับสมดุลเกลือแร่ให้อยู่ในระดับปกติ (Osmoregulation) มากกว่าปลาที่อยู่ในทะเล (Eroldogan et al., 2004) โดยปลากะพงขาวที่เลี้ยงในน้ำจืดมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยต่อวันเท่ากับ 1.63 กรัม/วัน อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ 2.35%/วัน สำหรับการเลี้ยงในบ่อดิน อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ 2.60 ต้นทุนการเลี้ยงที่มากที่สุดคือค่าอาหารและค่าลูกพันธุ์ เนื่องจากอยู่ห่างไกลจากแหล่งลูกพันธุ์ โดยราคาลูกพันธุ์จะสูงขึ้นประมาณ 1 บาท/ปลาขนาด

1 นิ้ว และการเลี้ยงในพื้นที่แถบชายฝั่งส่วนใหญ่จะใช้อาหารสดในการเลี้ยงซึ่งจะช่วยประหยัดต้นทุนการเลี้ยงได้มาก ส่วนการเลี้ยงในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องใช้อาหารสำเร็จรูปในการเลี้ยงเพียงอย่างเดียว

โดยสรุปการเลี้ยงปลากะพงขาวในพื้นที่น้ำจืดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถทำได้แต่เกษตรกรควรต้องมีการศึกษาข้อมูลการเลี้ยง มีการวางแผนการผลิตและการตลาดให้รอบคอบก่อนลงทุน เนื่องจากมีต้นทุนที่ค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับ การเลี้ยงปลาน้ำจืดชนิดอื่น เช่น ปลานิล และการเลี้ยงปลากะพงขาวจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรน้ำในการเลี้ยงมาก โดยหากเป็นการเลี้ยงในบ่อดินก็ต้องมีการเตรียมบ่ออย่างดี และควรมีการเปลี่ยนถ่ายน้ำอย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาการเลี้ยง

เอกสารอ้างอิง

- FAO. 2013. Cultured Aquatic Species Information Programme *Lates calcarifer* (Block, 1790). http://www.fao.org/fishery/culturedspecies/Lates_calcarifer/en. Accessed 10 Sep. 2013.
- Eroldogan O.T., M. Kumlu, and M. Aktas. 2004. Optimum feeding for European sea bass *Dicentrarchus labrax* L. reared in seawater and freshwater. *Aquaculture* 231:501-515.

